

Kährs®

QUALITY IN WOOD SINCE 1857

LEGGEANVISNINGER

KÄHRS FLYTENDE TREGULV MED WOODLOC® 5S OG TILBEHØR

INNHOOLD

WOODLOC® 5S SIDE 3

Introduksjon

Prinsippet bak Woodloc® 5S

FORUTSETNINGER FOR LEGGING AV TREGULV SIDE 4

Generelt

Generelle forberedelser

LEGGING AV KÄHRS TREGULV PÅ GULVVARME SIDE 6

Legging

TENK PÅ DETTE FØR LEGGING SIDE 7

Tidspunkt for legging

Lagring

Legging av bord i mønster

Fast inventar og tilbehør

Planlegging av gulvlegging

Bevegelsesfuger i tregulv

Ujevne undergulv

Valg av leggeretning, maks. bredder

Rengjøring av undergulve

TENK PÅ DETTE VED LEGGING SIDE 9

Temperatur og fuktforhold

Åpning av bunter

Kontroll

Endeskjøter på små flater

Liming av fuger

Forskyvninger i mønsteret

Døråpninger

Montering av gulvlister

Flatbøy

TENK PÅ DETTE ETTER LEGGING SIDE 10

Kompletterende overflatebehandling

Beskyttende dekke

Teip

Ventilasjon

LEGGE- OG MONTERINGSANVISNINGER SIDE 11

Leggeanvisninger for fuktsperrer og mellomlegg

Bruk av verktøy og tilbehør

Leggeanvisninger for Kährs tregulv med Woodloc® 5S

Leggeanvisninger for Kährs Activity Floor 30 mm

Leggeanvisninger for Kährs 15 mm på 150 kPa ekspandert skum (i boliger)

Leggeanvisninger for Kährs tregulv på 250 kPa ekspandert skum (i offentlige miljøer)

Monteringsanvisninger for tregulvtilbehør

Anvisninger for tilleggsprodukter

KÄHRS' POLICY VED FEIL OG KONTROLL AV MATERIALENE VED LEGGING SIDE 20

WOODLOC® 5S – EN STERK INNOVASJON

Kährs var først i verden med å introdusere et mekanisk og limfritt fugesystem – Woodloc®. Fordelene var åpenbare: enkel legging og perfekte fuger uten søl med lim.

Nå introduserer Kährs neste generasjon – Woodloc® 5S. Dette nye systemet, som inneholder en spesiell låselist, gjør at gulvet kan legges enda raskere samtidig som det gir en fuge som er ca. 25 % sterkere enn forgjengeren. Videre gjør dette at gulvet kan legges over større flater uten bruk av ekspansjonsfuger.

Kährs gulv med Woodloc® 5S egner seg også for nedliming mot betonggulv. Du kan laste ned en spesiell leggeanvisning for denne metoden fra www.kahrs.com

Bestandsdeler

1. Not
2. Fjær
3. Låseprofil
4. Låsekant
5. Låselist

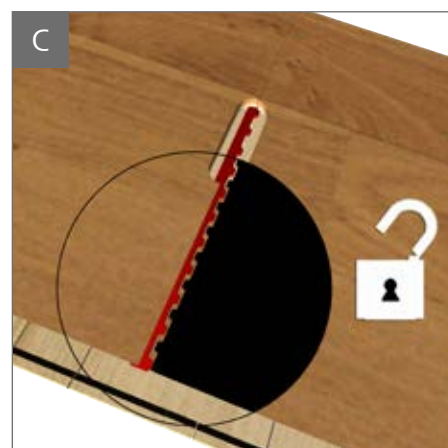
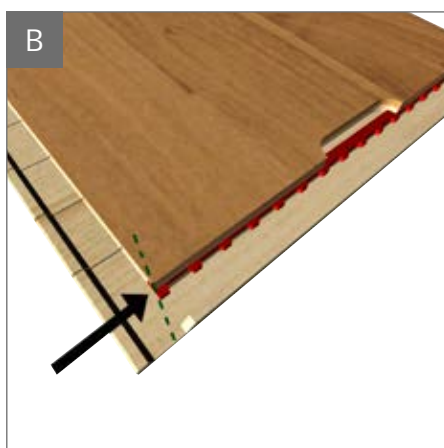
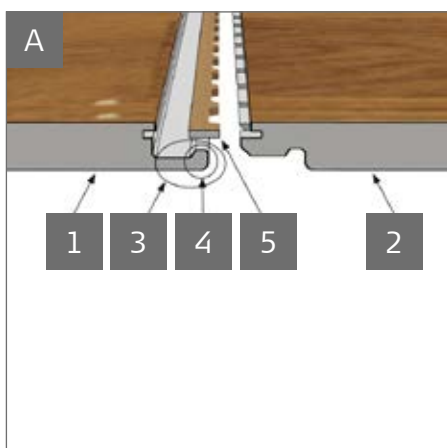
Figur A.

Prinsippet bak Woodloc® 5S

Hvert gulvbord har en glidende låselist som er innfelt i en not. Når denne ligger kant i kant med toppsjiktet, er bordene i ulåst posisjon. Tannraden på neste gulvbord i samme rad legger seg på plass. Figur B, C.

Dette betyr at tannrekken i tilstøtende bord vil være i riktig posisjon når parkettbordene legges sammen, slik at skjøten låses. Låsning av endeskjøter bør alltid gjøres ved hjelp av Kährs Handkloss. Figur D, E, F.

Låsingen av skjøten bør alltid skje ved hjelp av Kährs Handkloss. Låsning av den siste raden skal gjøres med Kährs låseverktøy.

FORUTSETNINGER FOR LEGGING AV FLYTENDE TREGULV

Generelt

Tre er hygroskopisk, dvs. et "levende" materiale. Alt etter rådende luftfuktighet og temperatur vil materialet enten avgi eller absorbere fuktighet. Dette gir en volumendring (svelling eller krymping). Det er derfor viktig at det er en "eksansjonsfuge" eller "bevegelsesfuge" mellom gulv og vegg samt andre faste gjenstander når et tregulv legges flytende. For at gulvet ikke skal absorbere fuktighet før legging, er det viktig å vente med å åpne forpakningen til like før gulvet skal legges.

Mange feil og skader på gulvet kan unngås ved at man studerer leggeanvisningene før arbeidet begynner og deretter følge disse nøye.

Vær oppmerksom på at fuktnivået i nye bygninger ofte fortsatt er relativt høyt når parkettgulvet skal legges.

For å unngå skader er det viktig at den relative luftfuktigheten under og etter legging er under 60 %. Rom- og materialtemperaturen skal være minst 15 °C. Et parkettgulv skal derfor ikke legges før alle andre håndverkere, f.eks. malere og fliseleggere, er ferdige og byggeplassen har riktig RF.

Det er normalt ikke nødvendig med fuktbeskyttelse på bjelkelag der den relative luftfuktigheten er under 60 %. Vær oppmerksom på at nystøpte bjelkelag ikke innfrir dette kravet, og da kreves det alltid fuktsperre.

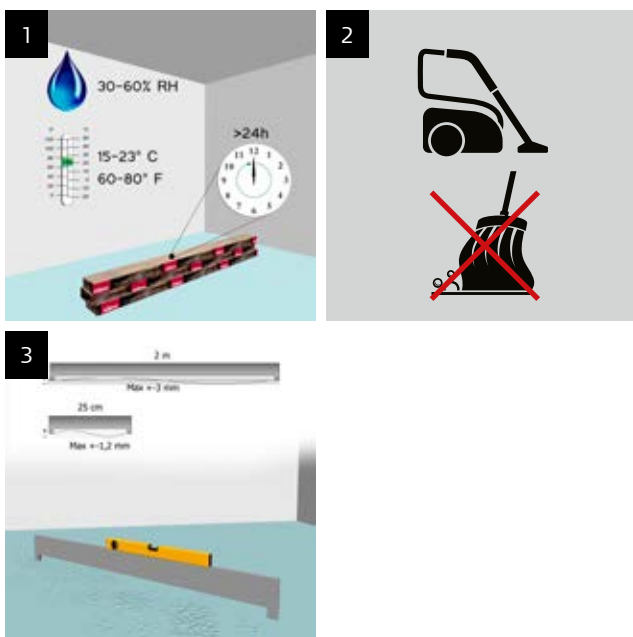
På følgende undergulv er det obligatorisk med fuktsperre av ovennevnte grunner, uansett alder:

- betonggulv som ligger direkte på bakken (plate på mark)
- gulv over varmt eller fuktig område (f.eks. fyrrom eller vaskerom)
- bjelkelag over ventilert krypkjeller
- gulvkonstruksjoner i lettbetong
- gulvvarme

Dersom undergulvets relative luftfuktighet er over 90 %, er ikke en dampsperre i plastfolie tilstrekkelig som fuktsperre.

Tregulv skal alltid legges i forband, også på mindre flater som f.eks. entreer eller små rom. En jevn fordeling av kortendene gjør at gulvet forblir flatt og plant ved sesongbetingede klimaforandringer.

Kährs produkter og installasjonsmetoder følger retningslinjene angitt i AMA Hus (iht. det svenske systemet for byggeregulering – AMA Hus.)

Generelle forberedelser

- Oppbevar gulvbordene i forpakningen. *Figur 1.*
- Åpne buntene i takt med leggingen.
- Les leggeanvisningene nøye før legging.
- Undergulvet må vær tørt, rent, plant og fast. *Figur 2.* Fjern eventuelle tepper. Ved legging på skum (EPS) kan vår brosjyre *Krav til undergulv og gulvvarme* lastes ned fra www.kahrs.com.
- Kontroller at undergulvet er rett og plant over målte lengder på 2 og 0,25 m. Dersom ujevnheterne er større enn ± 3 mm over 2 m eller $\pm 1,2$ mm over 0,25 m, må gulvet rettes først. Kährs aksepterer også en målt lengde på 1 m. Toleransen er da ± 2 mm. *Figur 3.*
- Kontroller undergulvets fuktighet. Undergulv i nystøpte betongbjelkelag eller lettbetongbjelkelag, betonggulv direkte på bakken, over varme eller fuktige områder, over krypkjellere eller på et gulvvarmesystem skal først dekkes med aldriingsbestandig 0,2 mm polyetenfolie (PE) som fuktbeskyttelse. Legg folien med minst 200 mm overlapping. Undergulvet rengjøres grundig for å forebygge mugg. Dersom undergulvets relative fuktighet er over 90 %, er ikke en dampspærre i plastfolie tilstrekkelig som fuktspærre. Før gulvleggingen påbegynnes, må eventuelle fuktproblemer utbedres.

- Rommets relative fuktighet skal være mellom 30–60 % RF. Rom- og bordtemperaturen skal være minst 15 °C. *Figur 1.*
- Et mellomlegg kan legges oppå folien for å redusere trinnlyd. Bruk 2–3 mm polyetenskum av godkjent kvalitet – Kährs Combi eller ullpapp. Mellomlegget legges kant i kant. Kontakt en lydeksperter dersom en trinnlyddemping er påkrevd.
- I smale rom legges bordene i lengderetningen. Gulvet beveger seg ved varierende luftfuktighet og bør derfor ha en bevegelsesfuge. Av praktiske årsaker er det lurt å regne med en 10 mm bevegelsesfuge mot vegger og faste gjenstander (trapper, søyler, dørkarmer, osv.) for gulvbredder < 6 m. For større gulvflater (> 6 m bredde) skal man regne med 1,5 mm bevegelsesfuge per meter gulvbredde. Bevegelsesfugen skal gå rundt hele gulvet. For lamellparkett med Woodloc® 5S er den maksimale gulvbredden 25 m og for 13 mm lamellparkett er det 18 m.
- Legg skadde eller feilaktige bord til side. Kanskje er de til overs, eller de kan brukes ved avslutningsarbeidet. Det er naturligvis mulig å bytte skadde bord der de ble kjøpt. Gulvlegger er ansvarlig for at bord med opplagte feil ikke blir innlagt.

Hvis det er begått feil, kan bord med Woodloc® 5S demonteres og monteres igjen på en hurtig og enkel måte. Woodloc® 5S bidrar til å redusere feil under legging.

Vi anbefaler at du rådfører deg med gulvleverandøren eller oss om byggfuktighet dersom du ønsker å legge et gulv på en annen konstruksjon enn de som står beskrevet i brosjyren *Krav til undergulv og gulvvarme* hvis du skal legge et stort gulv eller dersom noe annet er uklart.

Monteringsanvisning Woodloc® 5S

Dette dokumentet gir deg grunnleggende informasjon om flytende legging av et Kährs gulv. Hvis du trenger mer detaljert informasjon om installasjon, eller hvis du ønsker å lære mer om hvordan vedlikeholde ditt nye gulv, vennligst besøk www.kahrs.com hvor dette og annen viktig informasjon er tilgjengelig. Du kan også se Kährs instruksjon videoer her.

<http://www.kahrs.com/nb-NO/Forbruker/Tjenester-og-nedlastinger/Leggeanvisninger/>

LEGGING AV KÄHRS TREGULV PÅ GULVVARME

Påse at alle nødvendige tester av gulvvarmesystemet er utført før gulvleggingen begynner.

Legging

Arbeidstemperaturen (materialer, undergulv og luften i rommet) ved legging skal være minst 15 °C. Som ved legging uten gulvvarme skal luftens relative fuktighet (RF) være mellom 30–60 % før, under og etter legging.

Vær oppmerksom på at et kaldt undergulv varmes opp langsommere enn luften i rommet.

Vær klar over at kravet til bevegesfuger ved døråpninger øker ved gulvvarme fordi gulvet beveger seg mer. Husk at et gulv lagt på gulvvarme er mer følsomt for fuktighet (høy RF) enn gulv uten gulvvarme fordi gulvets fuktighetsinnhold varierer mer.

En dampsperre av godkjent type er obligatorisk.

TENK PÅ DETTE FØR LEGGING

Tidspunkt for legging

Tregulv skal ikke legges før alt annet arbeid er avsluttet, f. eks. maling, tapetsering og flislegging. Byggeplassen skal ha riktig RF. Da unngås det at gulvet blir tilsmusset og får fuktskader.

Gulvleggingen går lettere dersom listverk, osv. monteres etterpå.

Lagring

Tregulv skal lagres på et sted der RF er under 60 %. Buntene med bord skal ikke åpnes før alt er klart til legging. Åpne deretter buntene i takt med leggingen.

Påse at materialet holder minst 15 °C før gulvet legges. Det tar ca. to til tre dagers oppbevaring på en oppvarmet arbeidsplass før buntene oppnår riktig temperatur. Temperaturstigningen går raskere dersom buntene med bord legges i flere små stabler i stedet for i én stor. Dersom beskyttelsesplasten er skadet, repareres den med teip for å hindre at fukt skader innholdet.

Legging av bord i mønster

Vi anbefaler liming mot underlaget der bordene skal legges i ulike retninger i samme rom. Gulv med Woodloc® 5S kan ikke legges kortende mot langsiden.

Fast inventar og tilbehør

Fast inventar og tilbehør, kjøkkenøyer, skillevegger, osv. skal aldri festes til parketten ved flytende legging. De kan festes gjennom gulvet dersom det sørges for et mellomrom for å forhindre at de monterte gjenstandene presser ned på og låser parketten. Det må være en bevegesfuge rundt mellomrommet.

Monter alt fast inventar og tilbehør først og deretter gulvet. Dersom tregulvet av ulike grunner må gå under inventaret eller tilbehøret, må det være en bevegesfuge under sokkelen.

Moderne kjøkkeninnredninger festes normalt til veggen og hviler mot gulvet på støttebein i forkant. Dette har som regel ingen betydning for gulvet. Dersom benkeplaten er laget i marmor, granitt eller et annet tungt materiale, bør det imidlertid unngås at beina hviler mot gulvet og låser det.

Skal det stå en vedovn eller lignende på gulvet, legges (f. eks.) sponplater over et område som er en anelse mindre enn ovnsplaten. Da kan gulvet bevege seg fritt samtidig som det blir enklere å erstatte bord nær ovnen ved behov. Sponplaten bærer dessuten vekten av ovnen. Husk å legge en ekspansjonsfuge.

Planlegging av gulvlegging

Mål rommets bredde og regn ut bredden på den siste bordraden. Dersom den er mindre enn 30 mm, bør de første bordene sages til for å utjevne bredden på første og siste rad. Husk å ta med ekspansjonsfugen.

Ved legging av gulv med Woodloc® 5S er det lettere dersom leggingen begynner ved langsiden som har flest dører. Hvis det er dører langs kortsidene skal hver bordrad begynne ved disse. Bordene kan legges både fra venstre og høyre samt "baklengs". Hvis rommet er geometrisk komplisert, bør det tenkes nøye gjennom hvordan leggingen best skal

gjennomføres, hvor arbeidet skal begynne og hvor det er best å legge ekspansjonsfuger.

Vær nøye med planleggingen for å unngå å overskride maks. bredde (max 25 m for 15 mm lamellparkett med Woodloc® 5S og for 13 mm lamellparkett er det 18 m) og for å sikre at gulvlistdimensjonen er tilstrekkelig.

Bevegelsesfuger i tregulv

De naturlige, sesongmessige klimavariasjonene forårsaker en viss bevegelse (utvidelse og sammentrekning) i tregulv.

Derfor må et gulv aldri legges for tett opp mot tilstøtende vegger eller andre faste gjenstander. Det må være en bevegesfuge langs alle kanter.

Gulvet må ha plass til å utvide seg ved terskler, dørkarmer, varmeledningsrør, søyler, trapper, flisgulv, annen parkett, osv. Det er også viktig å sørge for at sammentrekningen forårsaket av klimavariasjoner vinterstid dekkes av gulvlisten.

I gulv med Woodloc® 5S oppstår det som regel ikke sprekker i selve gulvet på grunn av sammentrekning, men i ytterkantene.

En ekspansjonsfuge (bevegelsesfuge) mellom to rom/ gulvflater kan skjules under en terskel.

Husk at ekspansjonsfugens bredde er summen av bredden på de to tilstøtende flatenes bevegesfuger.

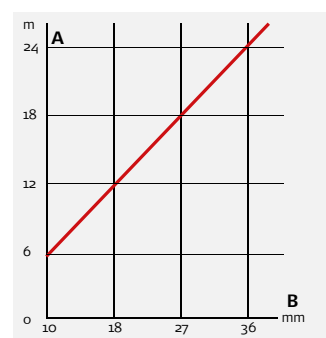
Ved levering har tregulv et fuktighetsinnhold som tilsvarer ca. 40 % RF.

Sesongvariasjonene for RF i gulvet ligger normalt mellom 20 og 60 %. Et tregulv må kunne bevege seg i takt med fuktvariasjonen, hvilket gir både utvidelse og sammentrekning.

Bevegelsesfugens størrelse i mm beregnes ved hjelp av følgende formel: 1,5 mm x meter gulvbredde.

Et rom med bredde 4 m skal derfor ha en ekspansjonsfuge rundt det hele på $4 \times 1,5 \text{ mm} = 6 \text{ mm}$ mellom gulvet og alle faste gjenstander. Av praktiske årsaker er det greit å regne med en 10 mm bevegesfuge for gulvbredder under 6 m.

Et tregulvs bevegelser ved absorbering og utskilling av fuktighet.

Vær oppmerksom på at gulvlistens dimensjoner aldri må avgjøre bevegelsesfugens størrelse. Ved store gulvflater må derfor gulvlisten velges med utgangspunkt i ekspansjonsfugens påkrevde størrelse og ikke omvendt.

En løsning i en situasjon der det kreves en stor gulvlist: En enkel måte å tillate ytterligere gulvbevegelse i nybygg er å "stoppe" veggplatene rett over gulvflaten. Dersom veggplaten for eksempel er en 13 mm gipsplate, vil dette gi plass til ytterligere 13 mm bevegelse. Dermed går det an å bruke en smalere gulvlist enn ellers.

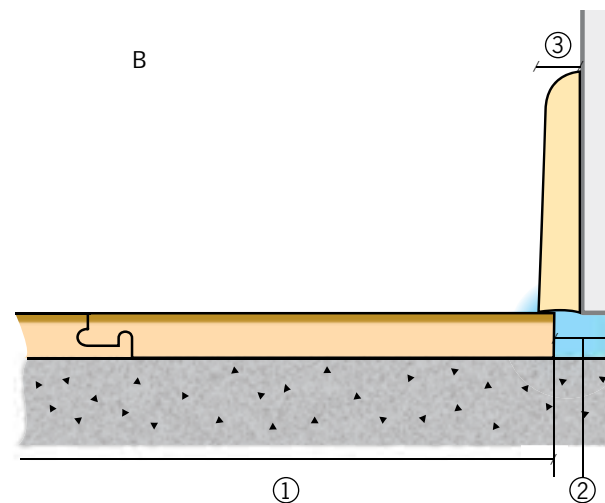
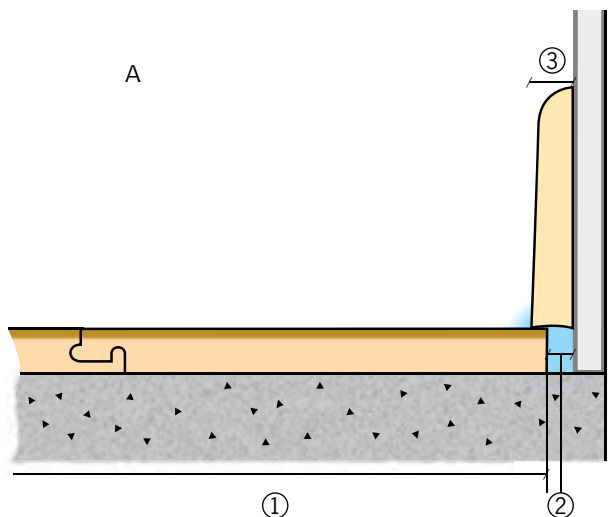
I tilbehørssortimentet finnes det avstandskiler som er enkle å bruke til å sikre en tilstrekkelig og nøyaktig ekspansjonsfuge.

Pass på at gulvet ikke går inn under veggplaten.

Det finnes ulike typer profillister som kan brukes for å oppnå pene overganger (se www.kahrs.com).

Beregning av gulvlistens tykkelse

1. Gulvbredde x 1,5 = ekspansjonsfuge i mm
2. Bevegelsesfuge
3. Bevegelsesfuge x 1,5 = gulvlistens minste tykkelse i mm

Pass på at gulvet ikke havner under platen.

Gulvlistens minste tykkelse ved ulike gulvbredder

Gulvbredde 1	Bevegelsesfuge 2	Deknings-monn	Gulvlisttykkelse 3
4 m	6 mm	3 mm	15 mm*
6 m	9 mm	5 mm	15 mm*
8 m	12 mm	6 mm	18 mm
10 m	15 mm	7 mm	22 mm
12 m	18 mm	9 mm	27 mm
15 m	22 mm	11 mm	33 mm
18 m	27 mm	13 mm	40 mm

* Ettersom en bevegelsesfuge på 10 mm anbefales.

Ujevne undergulv

Dersom det oppdages små fordypninger i undergulvet ved flytende legging, kan de fylles med ullpapp (maks. tre lag ved gulvvarme). Cellofloor eller lignende skal derimot ikke legges i mer enn ett lag fordi det er svært mykt.

Valg av leggeretning, maks. bredder

Vi anbefaler legging i rommets lengderetning fordi bordene beveger seg mindre i lengden enn i bredden. I avlange rom som f.eks. entreer er det spesielt viktig at bordene ligger flatt mot undergulvet.

Det er mer tidkrevende å legge diagonalt, men det kan bli meget iøynefallende.

Husk at maks. bredde (vinkelrett på bordene) ikke må overskrides (max 25 m for 15 mm lamellparkett med Woodloc® 5S og for 13 mm lamellparkett er det 18 m). Hvis gulvet er bredere enn dette må det deles (ekspansjonsfuge). Ta med i beregningen at svinnet vil bli litt større (8-10 %). Det er viktig å tenke grundig gjennom leggingen dersom rommet ikke har en enkel geometrisk form.

Rengjøring av undergulvet

La aldri sagspon eller andre organiske rester ligge igjen på undergulvet. Det er stor fare for at det dannes mugg i det fuktige miljøet som oppstår når en fuktsperre legges over de organiske materialene, selv om sperren er påkrevd i henhold til forskriftene.

TENK PÅ DETTE VED LEGGING

Temperatur og fuktforhold

Arbeidstemperaturen ved legging skal være minst 15 °C. Dette gjelder både bordene og luften i rommet.

Luftens relative fuktighet skal være mellom 30–60 % før, under og etter legging.

Etter innlegging i bebodde rom i Norge muliggjør Kährs kvalitet på 15 mm gulv at luftens relative luftfuktighet kan være 20–60 % ved 15 C. Øvrige gulv 30–60 %.

Åpning av bunter

Tregulvet leveres "møbeltørt". Dersom buntene åpnes for tidlig, kan bordene absorbere fuktighet og utvide seg slik at det blir vanskelig å få dem til å passe sammen. Åpnede bunter må forsegles godt med teip for å hindre at fuktighet trenger inn og påvirker bordene negativt.

Kontroll

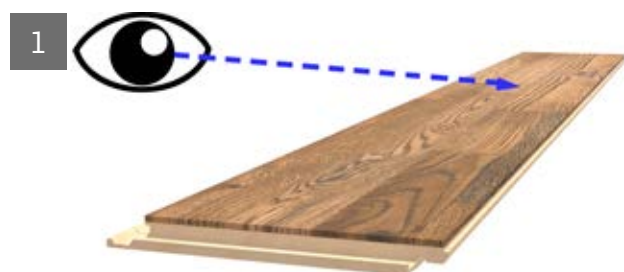
Det er alltid lettere å utbedre feil dersom de blir oppdaget tidlig. Gjør det derfor til en vane å kontrollere produktet i forbindelse med leggingen. Produkter med feil kan selvfølgelig byttes inn hos leverandøren eller oss. Bord med åpenbare feil som blir eller kunne ha blitt konstatert før legging, skal ikke brukes. Kontroll og legging skal alltid utføres i god belysning. *Figur 1.* Dette er gulvleggerens ansvar.

Endeskjøter på små flater

Selv små flater skal legges i forband, dvs. at det skal finnes endeskjøter på alle gulvflater i hver bordrad. Endeskjøter i rader som ligger ved siden av hverandre skal ha en forskyvning på minst 500 mm for å sikre at gulvet forblir flatt og plant ved klimavariasjoner. Ellers er det fare for at bordet bøyer seg ved høy relativ fuktighet. *Figur 2.*

Liming av fuger

Bord med Woodloc® 5S skal normalt ikke limes. I visse tilfeller er det likevel enklere å legge dersom 1/3 av låsekanten høvles ned og lim påføres på den horisontale underleppen (se bildet). Da kan bordet bankes på plass. Takket være den brede limflaten vil fugen være tilstrekkelig sterk. *Figur 3.*

Forskyvninger i mønsteret

I henhold til HusAMA (det svenske systemet for byggeregulering – AMA Hus) er det tillatt med mindre forskyvninger i mønsteret som oppstår under produksjonen.

Forskyvninger i mønsteret kan forekomme i noen gulv, bl.a. kolleksjonene Marina og European Renaissance. Ved legging av bord med Hollandsk mønster skal tverrstaven legges på midten av lengdestaven på de tilstøtende bordradene.

Døråpninger

Ved legging av gulv gjennom døråpninger eller bueganger skal gulvet deles med en ekspansjonsfuge som deretter dekkes med en terskel eller profillist. Dersom det allerede er festet en terskel til undergulvet, må det legges inn en bevegesfuge med samme dimensjon som de andre bevegesfugene i rommet mellom tregulvet og terskelen. Vær oppmerksom på at kravet til ekspansjonsfuger i døråpninger øker ved gulvvarme. Det går også an å fjerne terskelen og montere den på nytt når gulvet er lagt med en fuge under terskelpartiet. Dersom terskelen er for høy, kan døren kappes tilsvarende. En fintannet sag og teipet sagmarkering forenkler kappingen av døren. *Figur 4.*

I noen situasjoner kan gulvet legges sammenhengende uten terskler eller ekspansjonsfuger. Dette krever ekstra oppmerksomhet og vi anbefaler å kontakte forhandler om råd.

Montering av gulvlist

Gulvlistene må ikke presse ned mot tregulvet, ettersom gulvet da kan bli låst. Fest gulvlistene til veggen ved hjelp av spiker, skruer, clips for skjult feste eller lim. Resultatet blir penest dersom skjøtene gjæres. Gulvlistene må tilpasses bevegesfugens størrelse.

Flatbøy

Vi prøver å lage bord som er noe konvekse i lengden for å gjøre gulvet enkelt å legge. Et bord med inntil 20 mm flatbøy kan legges uten at det påvirker det ferdige gulvet. Ikke glem å forskyve endeskjøtene i henhold til leggeanvisningene.

TENK PÅ DETTE ETTER LEGGING

Væskesøl skal tørkes bort omgående. Dette er spesielt viktig for Bøk og Hard maple, som på grunn av høy følsomhet overfor fuktighet beveger seg mer enn andre treslag.

Kompletterende overflatebehandling

Vi anbefaler å gjøre første etterbehandling av oljede gulv rett etter innlegging. Bruk Kährs Satin olje og følg anvisningen på forpakningen.

Du finner detaljert informasjon om pleie og vedlikehold i vedlikeholdsveiledningen *Stell og reparasjon* som kan lastes ned på www.kahrs.com.

Beskyttende dekke

Dersom det skal utføres ytterligere arbeid i rommet der gulvet er lagt, skal gulvet beskyttes med et materiale som slipper gjennom fuktighet (f.eks. papp). Kontroller at dette ikke misfarger gulvet. Vær oppmerksom på at noen typer plastbelagt papp ikke slipper gjennom fuktighet og har et voksbelegg som kan overføres til tregulvet. Dette fører til uønskede glansvariasjoner.

Hvitevarer har generelt sett ikke tilstrekkelig store "hjul" til å unngå skader dersom de flyttes over gulvet. Da kreves det kraftigere beskyttelse enn papp.

Teip

Teip skal kun festes til det beskyttende dekket, ikke tregulvet. Mange typer teip kleber seg så fast til gulvet at lakken slipper når teipen fjernes. Jo lenger teipen får sitte, desto større er faren for at den fester seg for hardt til lakken.

Ventilasjon

Når gulvet er lagt i en ny bygning skal det sørges for tilstrekkelig ventilasjon for å forhindre at byggfukt skader gulvet. Ved høyere RF enn 60 % kan det oppstå varige formendringer f.eks. på grunn av cellekollaps og/eller lamellgjennomslag.

Fargeendringer

Tre er et naturlig materiale som gradvis modnes til sin naturlige farge, dette skjer raskest til å begynne med. For å oppnå en jevn overflate, bør ikke tepper legges på gulvet i løpet av de første månedene etter montering. Hvis det allerede er blitt lysere områder fra tepper osv., vil de raskt modne når de utsettes for dagslys. Mer informasjon om fargeendringer for ditt spesifikke produkt er tilgjengelig på våre produktdatablad, kontakt kundeservice for mer informasjon

LEGG- OG MONTERINGSANVISNINGER

Leggeanvisninger for fuktsperrer og mellomlegg

1. Plastfolie, 0,2 mm aldringsbestandig polyetenfolie, brukes som fuktsperre og skal legges med en overlapping på minst 200 mm. Den leveres brettet dobbelt. Plastfolien skal ligge så nær parketten som mulig i konstruksjonen, men under mellomlegget. Ved legging med EPS skal fuktsperran plassere under isolasjonen i henhold til RA 98Hus, JFS.52. Unngå å gå på plastfolien etter at den er lagt ned.

Husk at organisk materiale blir muggent i fuktige omgivelser.

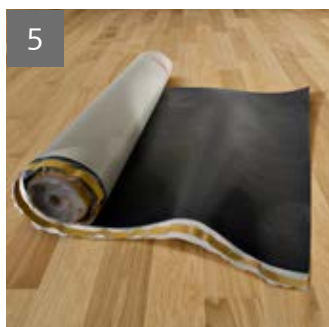
2. Ullpapp (1 mm mellomlag) legges kant i kant og skal alltid ligge over fuktsperran. Den kan også brukes til å jevne ut små fordypninger i undergulvet (maks. tre lag ved gulvvarme).

3. Cellofloor, (mellomlag av 3 mm polyetenskum) (30 kg/m³) legges kant i kant. Det må aldri legges i mer enn ett lag.

4. Kährs Tuplex Combi, 3 mm polyetenfolie med polystyrengranuler, er et kombinasjonsunderlag og skal legges med tekstsiden opp og den integrerte 200 mm fliken utover. Fliken brettes ned og neste bane legges kant i kant. Dette gir en fuktsperrerefunksjon. Dersom Kährs Tuplex Combi må skjøtes i kortendene, skal en 400 mm bred remse av 0,2 mm aldringsbestandig polyetenfolie legges over skjøten for å gjøre den tett. Kährs Tuplex Combi lagt på denne måten fungerer både som fuktsperre og mellomlag. Kährs Tuplex Combi må aldri legges i mer enn ett lag.

5. Kährs Spesialunderlags er en optimal 3-lags konstruksjon av høy tetthet og mykhet for utmerket trommelyd reduksjon, opp til 25%, inkludert en fuktsperre. Underlaget er fremstilt av tverrbundet polyetylen, polyolefin, mineraler og fuktsperre av polyetylen med en 60 mm overlapping og en tettende teip. Installer første lengde med den svarte siden opp. Legg neste lengde på overlappingen, kant i kant. Forsegl skjøten med den påsatte teipen. Hvis Kährs Spesialunderlags må skjøtes i kortendene, må en 400 mm bred stripe av 0,2 mm aldringsbestandig polyetylen folien legges over skjøten for å gjøre den tett. Kährs Special Underlag installert på denne måten, virker både som en fuktsperre og et mellomliggende lag. Kährs Spesialunderlags må aldri legges i mer enn ett lag.

6. Kährs Dekkpapp legges med foliesiden ned. Beskyttelses papp brukes til å beskytte parketten mot søl og lettere slitasje etter legging. Beskyttelsesmaterialet skal ikke teipes til tregulvet. Hvis tyngre gjenstander skal flyttes over gulvet, f.eks. et kjøleskap eller en fryseboks med små "hjul", må det brukes kraftigere beskyttelse. Rengjør gulvet grundig før beskyttelsespappen legges på. Se opp for grus og sand som kan bli presset ned gjennom pappen. Kährs Dekkpapp er nedbrytbar og kan leveres til gjenvinning.

Bruk av verktøy og tilbehør

1. Kährs Handkloss for Woodloc® 5S brukes til legging av bord med Woodloc®. Det kreves bare lette slag på bordenes kanter for at de skal legge seg på plass. Hold slagklossens langside mot kanten av bordet. Pass på at den ene enden er i kontakt med bordkanten og bank på bordet med klossen. Da tilføres riktig kraft og bordet blir ikke skadet.

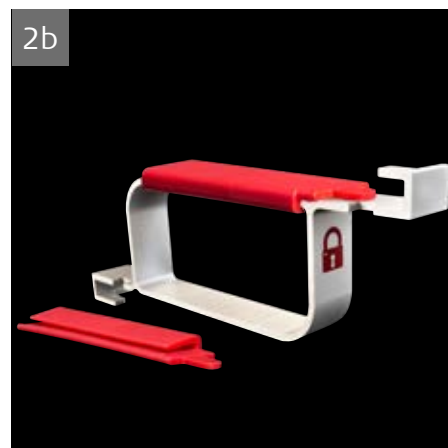
2. Det brukes et låseverktøy til å skyve inn låselistene i den siste raden slik at fugene låses. Låseverktøyet kan også brukes til å låse opp låselister om man f.eks. vil bytte et gulvbord.

For andre bordtykkelser enn 15 mm, bruk tilpasset Kährs låseverktøy adapter. *Figur 2b.*

3. Bruk et slagjern til å slå den siste raden på plass.

4. Kährs Lim for tregulv er et 1-komponents, polyvinylacetatbasert lim som brukes til tradisjonelle fuger og i spesielløsninger med Woodloc®. Oppbevares utilgjengelig for barn. Sørg for god ventilasjon.

5. Bruk avstandskiler (med "haker") parvis for å skape en fleksibel avstand mellom gulvet og tilstøtende flater ved legging av gulvbord. Bruk to eller flere, alt etter bevegelsesfugens størrelse. Fjern kilene når leggingen er fullført.

LEGGEANVISNINGER FOR KÄHRS TREGULV MED WOODLOC® 5S: FLYTENDE LEGGING PÅ PLANE OG FASTE UNDERLAG

Bruk Kährs leggeverktøy.

Forberedelser:

- Ikke glem fuktsperre dersom konstruksjonen krever dette.
- Begynn med å beregne hvor mange gulvbord som går med. Dersom den siste raden er under 30 mm bred, skal også den første bordraden sages. Ved legging av gulv med Woodloc® er det lettere dersom leggingen begynner ved veggen som har flest dører. Hvis det er dører langs kortveggen skal hver bordrad begynne ved disse. Bordene kan legges både fra venstre og høyre.
- Maksimal gulvbredde for Kährs tregulv med Woodloc® 5S er 18 m for 13 mm parkett og 25 m for 15 mm parkett. Kontakt Kährs dersom gulvet er bredere.

1. Begynn i et hjørne og legg fra venstre mot høyre med den lange underleppen (notsidene) inn mot rommet. Sett inn en avstandskile på bordets kortsida. Fugen mellom langsiden og veggen kan tilpasses når det er lagt tre rader.

2. Vinkle gulvbordene som vist på figur 2. Fortsett på samme måte med hele den første raden.

3. Kapp det siste bordet i første rad i riktig lengde, og begynn neste rad med stykket som ble til overs. Endeskjøtene mellom bordene må forskyves med minst 500 mm ved legging.

4-5. Vinkelen på bordet som legges ned skal være ca 20°. Maks anbefalt leggevinkel er 30°. Når du legger starter du med å plassere parkettbordet i notsporet av forrige rad.

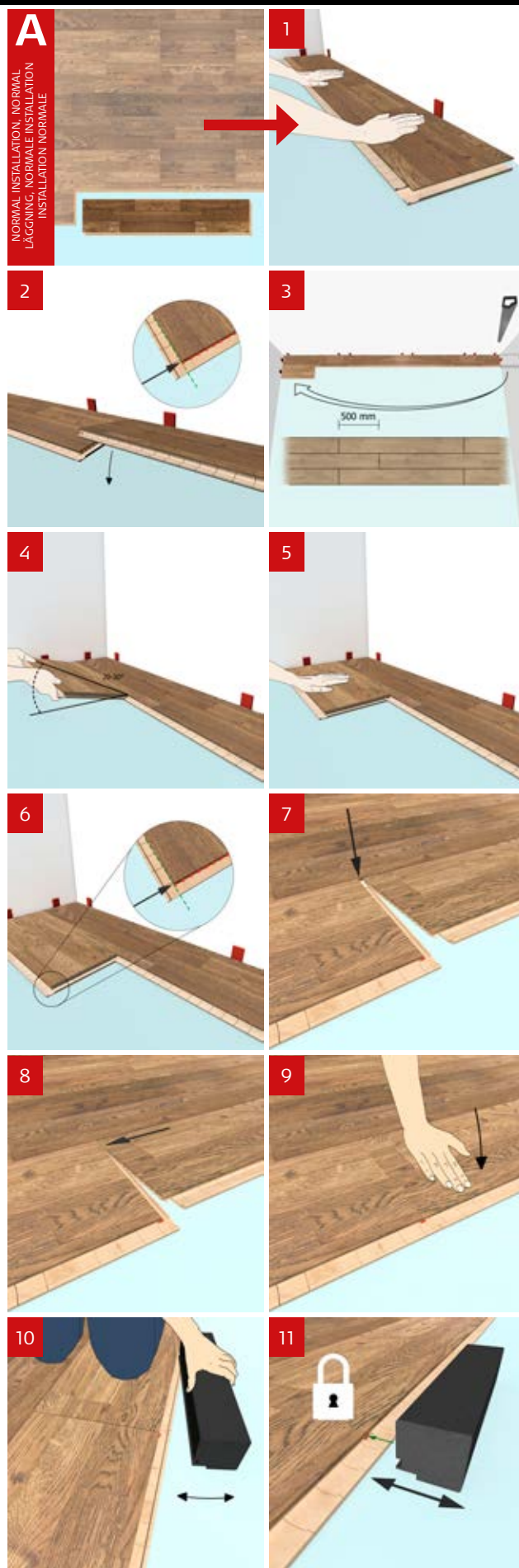
Ved for høy leggevinkel (over 30°) er det risiko for at låselisten trykkes ned og knekker, med den følge at kortenden ikke låses. Dette kan igjen medføre høydeforskjell i kortenden.

6. Bordene leveres fra fabrikk med låselisten plassert kant i kant med slitesjiktet. Hvis bordet utsettes for harde støt under for eksempel transport eller håndtering ved legging, kan låselisten ha endret sin posisjon. Dersom dette har skjedd, må den manuelt justeres til riktig posisjon.

7-8. Plasser bordet i rett vinkel (20-30° – se ovenfor). Skyv bordet sidelengs, så kortenden ligger an mot foregående bords kortende i hjørnet slik som pilen viser på bildet. Påse at notsporet er rent.

9. Legg ned bordet til samme nivå som foregående bords kortende. Kan du ikke vinkle ned bordet uten kraft, så er ikke bordet eller låselisten i riktig posisjon. Ta opp bordet og kontroller låselistens posisjon.

10-11. Bank forsiktig med håndklossen på langsiden for å sikre at den ligger i riktig posisjon. Håndklossen har blitt utformet med en bestemt låsekant. Sett kneet i nærheten av skjøten og slå med en vridende bevegelse slik at låselisten blir flyttet fra ulåst til en låst posisjon.

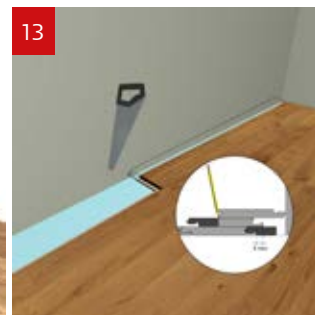
12. Når tre rader er lagt, kan avstanden fra gulvet til veggene justeres. Sett kiler mellom gulvet og veggene.

13. Det siste bordet sages deretter til riktig bredde. Legg de siste bordene over den nest siste bordraden med ca. 5 mm forskyvning til veggene. Merk av delen som skal sages ved hjelp av en bordbit uten låselist. Legg den mot det sagde bordet. Gjør det samme med neste bord.

14. Arbeid horisontalt med låseverktøyet

Siste bordraden må låses ved hjelp av låseverktøyet. For andre bordtykkelser enn 15 mm bruk det tilpassede låseverktøy adapteret. Vær påpasselig med å sentrere verktøyet over endeskjøten med den korte låsepinnen. Dra verktøyet mot deg, uten å løfte det opp. Slik forskyves låselisten inn og låser bordet på riktig måte. Når alle låsefjærene er på plass, er bordraden låst. Nå gjenstår det bare å montere gulvlistene. Disse må ikke presses ned slik at gulvet låses. Det brukes for eksempel nivålistene eller avslutningslister ved overganger til andre rom.

Hvis låseverktøyet ikke arbeider horisontalt er det risiko for at låselisten ikke kommer i riktig posisjon. Konsekvensen kan bli at høydeforskjeller oppstår.

Bordene kan legges i alle retninger hvis nødvendig. Woodloc® 5S er også enkle å ta opp. Bruk låseverktøyet (den lange tappen) på samme måte som når du låser gulvet. Trekk verktøyet mot deg, så flyttes låsefjærene til ulåst posisjon, slik at du enkelt kan ta opp gulvet.

B 1-7. Motsatt leggeretning

Legg det første bordet inn i langsgående notspor. Ha en vinkel på omtrent 20–30°.

Sett neste bord inn i langsgående notspor. Skyv bordet sidelengs slik at kortenden kommer inntil første bords kortende. Når hele raden er ferdig, brett ned bordene slik at de låser foregående bordrad. Fortsett med neste rad.

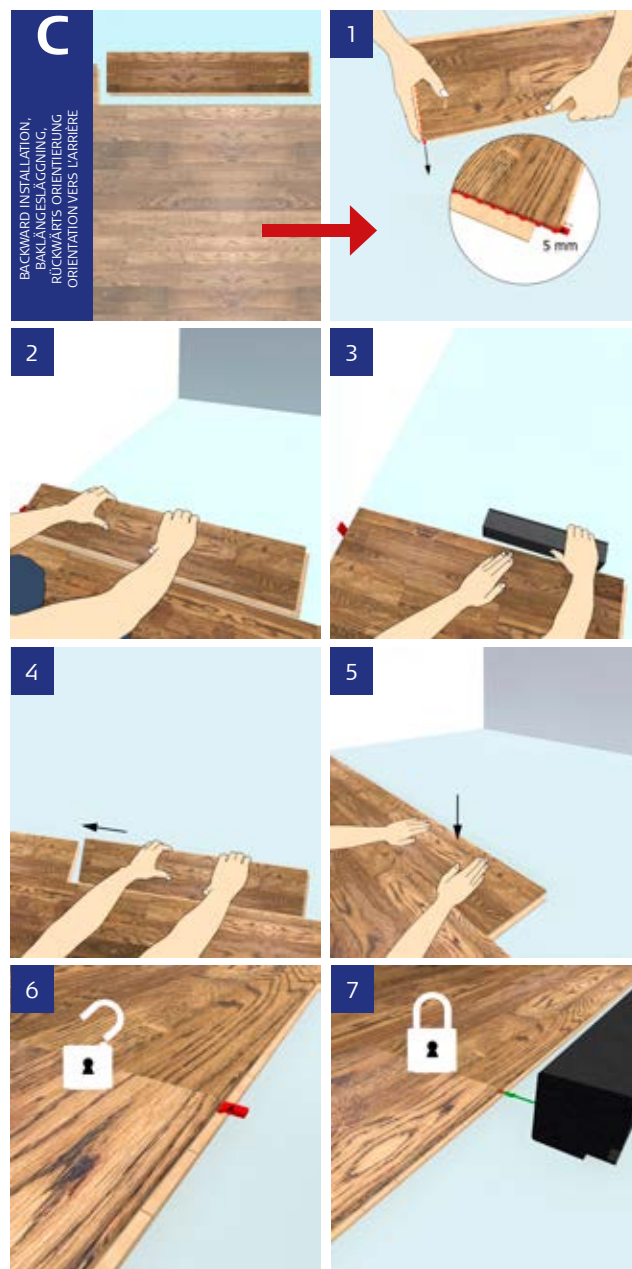
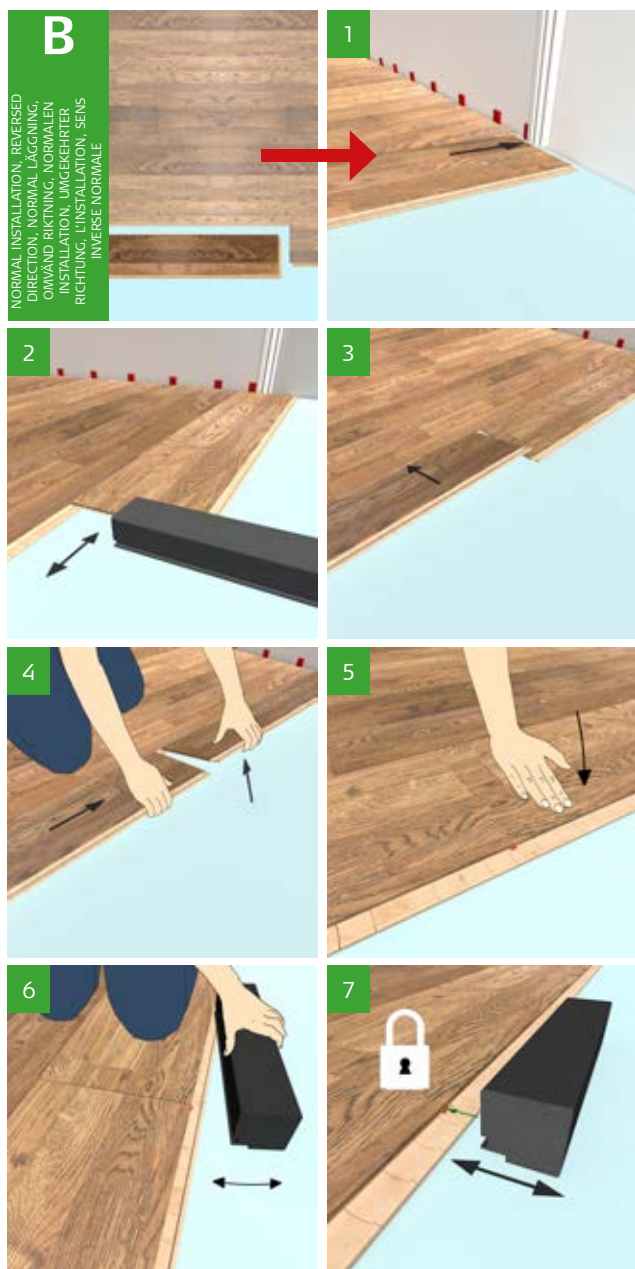
Håndklossen har blitt utformet med en bestemt låsekant. Sett kneet i nærheten av skjøten og slå med en vridende bevegelse slik at låselisten blir flyttet fra ulåst til en låst posisjon.

C 1-7. Baklengs legging

Ved baklengs legging, må låselisten forskyves 5mm til åpen stilling (se illustrasjon). Legg neste bord i posisjon. Slå forsiktig låselisten inn med håndklossen, slik at den er jevn med bordets fjær, dette for å komme i låst posisjon.

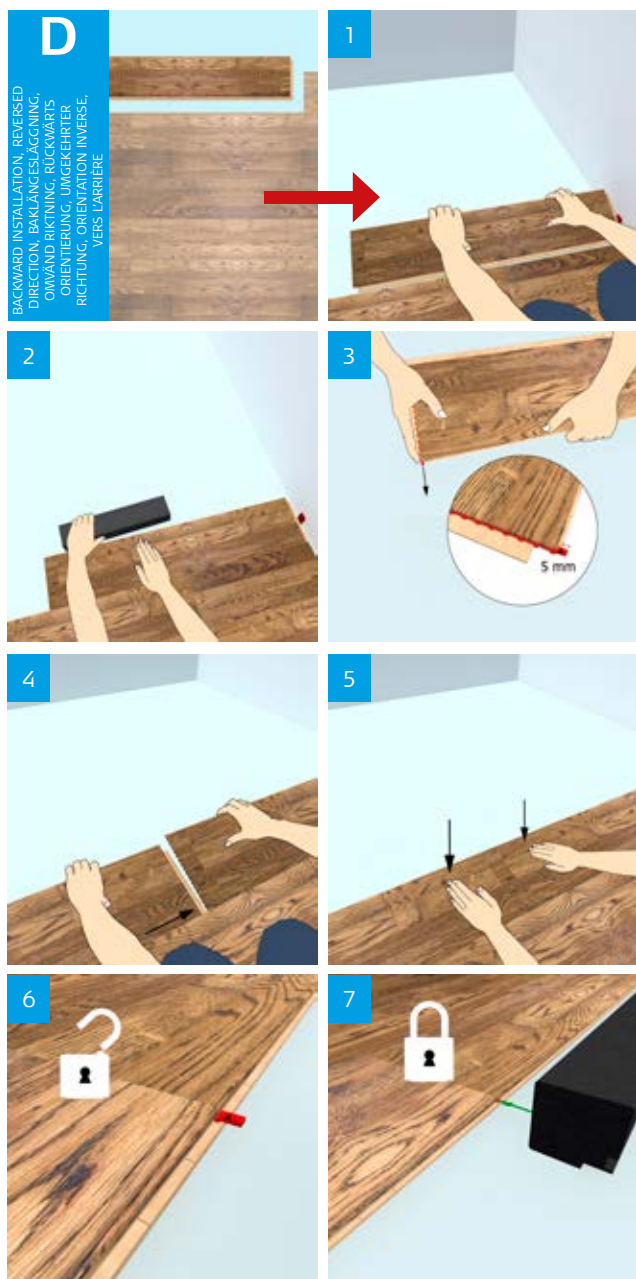
Sett det andre bordet baklengs sammen i not og fjær. Det er viktig å opprettholde riktig vinkel 20-30°. Skyv bordet slik at det flukter med det foregående bordets kortende. Brett ned og slå lett på langsiden med håndklossen. Avslutt ved hver kortende med å slå lett på låselisten med håndklossens bakside. Se figur 4-7

OBS! Kontroller at låsing har skjedd, ved å forsiktig løfte opp bordet.

D 1-7. Baklengs, motsatt legging

Når det kreves baklengs legging i motsatt rekkefølge legger du det første bordet ved å plassere det i langsides not og fjær og trykke det på plass ved hjelp av håndklossen. For å legge de følgende bordene, må du først forskyve låselisten 5 mm. Når du kobler to kortender sammen må du løfte det første bordets kortende og skyve det nye bordet i posisjon. Arbeid med riktig vinkel på bordene 20–30°. Når bordene er blitt koblet, låser du ved å forskyve låselisten til låst posisjon med håndklossens bakside.

Noen problemer som er enkle å løse.

A. Bor hull i bordene for å få plass til radiatorrør. Hullet må være minst 20mm større enn rørets diameter. Lag sagkutt som vist. Når bordet er på plass, limes den utsagede biten på plass og hullene dekkes med rørmansjetter.

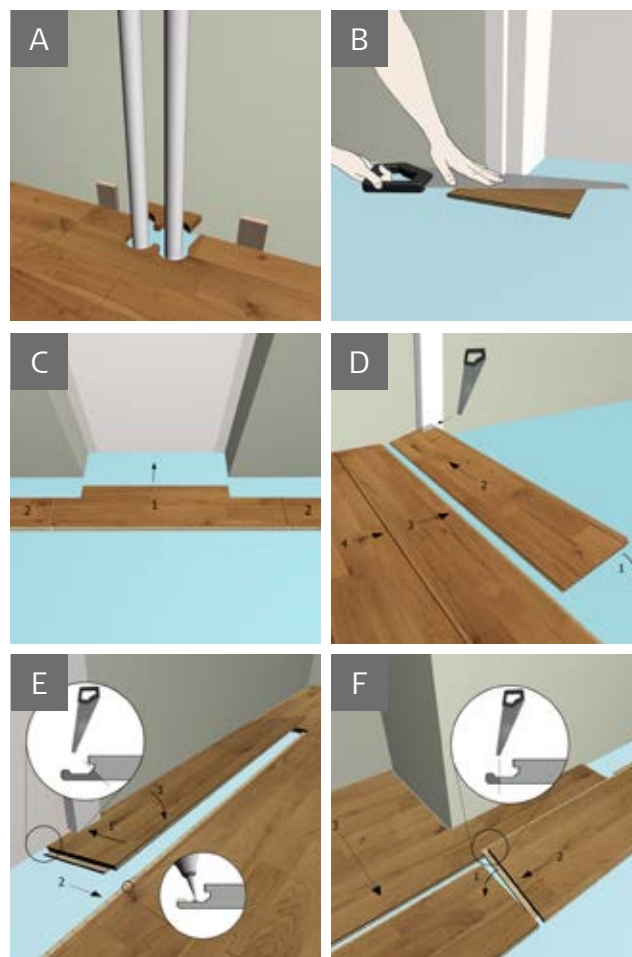
B. Må du kappe til en dørlist, bruker du et gulvbord som underlag, slik at du får riktig høyde. Må du slå et bord i lengderetning, beskytter du fugen med en avkappet kortende som settes i fugen.

C. Start alltid hver bordrad ved en dør, slik at det blir enklere å skyve inn det tilpassede bordet under karmen. Med Woodloc® 5S kan de øvrige bordene i bordraden legges fra både venstre og høyre.

D. Når bordets kortsida legges mot en dørkarm, tilpasses bordet til dørkarmen eller det må kappes en dørlist. Legg bordet så nær karmen som mulig og slå det deretter forsiktig inn fra kortsiden. Beskytt bordet med en avkappet bit (f.eks. en passende kortende).

E. Dersom det er umulig å vinkle bordet inn under en dørlist, høvles 2/3 av låselisten ned. Dermed kan bordet bankes på plass. For å unngå svekking av fugen legges det lim på underleppen.

F. Ved legging inn under utforinger er det ofte lettest å passe inn disse bordene før det tilstøtende bordet legges.

LEGGEANVISNINGER FOR KÄHRS 15 MM PÅ 150 KPA EKSPANDERT SKUM, FLYTENDE, I BOLIGROM. ISOLERING MED EPS

Skumplatene skal samsvare med min. gruppe M, trykkfasthet = 150 kPa (densitet 30 kg/m³) i henhold til SSEN13163. Det er viktig at de er tilpasset dette bruksområdet, og at de innfrir kravene til tykkelsestoleranse og densitet. Densiteten skal ligge innenfor ± 10 %.

For å unngå ubehagelig svikt i det ferdige gulvet skal platenes tykkelsestoleranse være $\pm 0,5$ mm. Av samme grunn skal det ikke brukes bøyde plater.

Skumplatene legges vinkelrett i forhold til retningen som gulvbordene skal legges, og forskyves slik at det ikke

dannes gjennomgående fuger i bordenes lengderetning. Hele undergulvet skal dekket med skumplater slik at det er bæring for bordene. Vær spesielt oppmerksom ved rør, døråpninger, osv. Enkelte steder kan det være påkrevd med forsterkning i form av tilfarere i tre. Følg skumprodusentens anvisninger. Skumplatene må beskyttes dersom noen skal gå på dem før gulvet legges for å forhindre avtrykk.

Mellomlag

Det må legges et mellomlag mellom skummet og tregulvet for å unngå knirking.

LEGGEANVISNINGER FOR KÄHRS TREGULV PÅ 250 KPA EKSPANDERT SKUM, FLYTENDE, I OFFENTLIGE MILJØER

Skumplatene skal samsvare med minimum gruppe T, trykkfasthet = 250 kPa (densitet 40 kg/m³) i henhold til SSEN13163. Det er viktig at de er tilpasset dette bruksområdet, og at de innfrir kravene til tykkelsestoleranse og densitet. Densiteten skal ligge innenfor ± 10 %.

For å unngå ubehagelig svikt i det ferdige gulvet skal platenes tykkelsestoleranse være $\pm 0,5$ mm. Av samme grunn skal det ikke brukes bøyde plater.

Skumplatene legges vinkelrett i forhold til retningen som gulvbordene skal legges, og forskyves slik at det ikke dannes gjennomgående fuger i bordenes lengderetning. Hele undergulvet skal dekket med skumplater slik at det er bæring for bordene. Vær spesielt oppmerksom ved rør, døråpninger, osv. Enkelte steder kan det være påkrevd med forsterkning i form av tilfarere i tre. Følg skumprodusentens anvisninger. Skumplatene må beskyttes dersom noen skal gå på dem før gulvet legges for å forhindre avtrykk.

MONTERINGSANVISNINGER FOR TREGULV-TILBEHØR

Lister

Kährs har lister tilpasset de fleste gulvtypene, som brukes til å dekke bevegelsesfuger, ekspansjonsfuger, osv. Opplysninger om våre trelister og aluminiumslister finnes på www.kahrs.com.

Vær oppmerksom på kravet til bevegelsesfuger mellom tregulv og nivå-, kant- og T-lister og utenpåliggende trappeneser.

- Nivålister brukes til overganger mot et lavere nivå.
- T-lister brukes til å dekke f.eks. ekspansjonsfuger.
- Avslutningslisters brukes til å dekke bevegelsesfuger ved f.eks. balkongdører.

Montering av lister

Ikke press lister for hardt ned da det kan føre til at gulvet blir låst eller begynner å knirke. Av samme grunn skal lister heller ikke limes, skrues eller spikres i eller gjennom tregulv.

Trappeneser for Woodloc®

Hvis det skal brukes trappeneser med Woodloc®, bør leggingen planlegges slik at den avsluttende bordskjøten er på linje med kanten på det øverste trinnet slik at trappenesen kan hektes på plass. Tilpass plasseringen slik at det blir en bevegelsesfuge. Trappenesen skal limes i skjøten mot den flate underleppen. Dersom denne leggemåten ikke er mulig, brukes i stedet trappeneser for tradisjonelle fuger.

Trappeneser for tradisjonelle fuger

Benyttes i de tilfellene der Woodloc® trappeneser ikke kan brukes. Dersom gulvet ender vinkelrett på trappen eller hvis ovennevnte leggemåte ikke er mulig, kan det være nødvendig å kutte bordet og lage en ny not i det. Fres sporet med en overfres ved hjelp av en 4,5 mm fresejern. Vær nøye med høydeinnstillingen.

Ekstra fjærer følger med.

Anvisninger for tilleggsprodukter

1. Rørmansjetter brukes til å skjule bevegelsesfuger ved sentralvarmerør. Mansjetthalvdelene limes sammen rundt røret (se bildet). Størrelse Ø 50 mm til 18 mm rør.

2. Rørrosetter brukes til å skjule bevegelsesfuger rundt sentralvarmerør. osv. Mål opp hvor hullet skal være og bor et hull til røret med en borspiss som er kun en anelse større enn røret. Lim rosetthalvdelene sammen rundt røret med trelim (se bildet). Størrelse 50 x 110 mm.

3. Woodfiller brukes til å fylle små hakk, osv. Dersom det er behov for mye sparkel, kan det være nødvendig å gjenta behandlingen fordi middelet kan krympe. Kompletter alltid med Touch-up-lakk eller Touch-up-olje, alt etter hvilken original overflatebehandling gulvet har. Woodfiller fås i ulike farger som passer til treslagene.

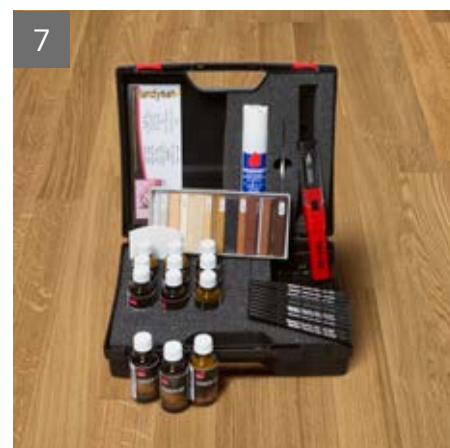
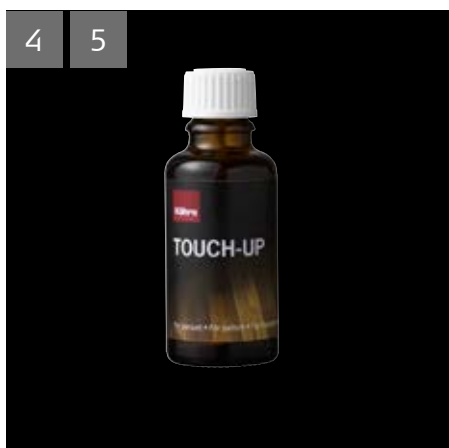
4. Bruk Touch-up-lakk (vannbasert) på UV-lakkerte gulv for å reparere små skader og riper samt kompletterende utbedringer med Woodfiller. Den har samme glansverdi som

silkematt og matt lakk (hhv. 30° og 10° Gardner). Glassflaske (30 ml) med pensel. Beskyttes mot frost. Kan lagres minst ett år fra produksjonsdato.

5. Touch-up-olje brukes på oljede gulv for å reparere små skader og riper samt komplettere utbedringer med Woodfiller. Den har samme glansverdi som olje (10° Gardner). Glassflaske (30 ml) med pensel.

6. Kährs reparasjonssett, lakkert og olje er varmsmelte voks løsning for mindre sår osv.. Settett inneholder elektrisk smelter, hardvoks, sikling, tusjer, Touch-Up lakkpenn eller oljepenn samt bruksanvisning.

7. Kährs reparasjonsboks Proff er en smelte voks løsning som brukes for utbedring av mindre sår osv. Settett inneholder gassmelter, hardvoks, sikling, tusjer, Touch-Up lakk og olje, samt bruksanvisning.

KÄHRS' POLICY VED FEIL OG KONTROLL AV MATERIALENE VED LEGGING

Dersom det er tvil om kvalitet, sortering eller synlige skader, er det viktig at dette påpekes og reklameres på før produktet legges ned.

Monterte parkettbord og lister er å betrakte som akseptert med hensyn til kvalitet, sortering og utseende.

Sprekker

Bredden på sprekken kan være maksimalt 0,3 mm ved legging av gulv. Innenfor garantiperioden er det imidlertid tillatt med 2 stk. sprekker opp til 1 mm på et gulvareal på opptil 30 m². På et større område er antall tillatte sprekker proporsjonelt med størrelsen på det angitte området.

Omkanter/høydeforskjell

Omkanter kan være maksimalt 0,2 mm. Det kan imidlertid være maksimalt 5 individuelle omkanter på opptil 0,3 mm på et gulvareal på opptil 30 m². På et større område er antall tillatte omkanter proporsjonalt med størrelsen på det angitte området.

Mønsterfeil

Mindre endringer i mønster, laget under produksjonen, er tillatt mellom tilstøtende mønsterbord.

Sorteringer

Kährs gulv er sortert ut fra ulike kriterier for å skape det riktige utseendet for det konkrete gulvet.

Noen er jevne og tilnærmet kvistfrie, mens andre er bearbeidet i overflaten og inneholder store friske og utbedrede/delvis kvister og sprekker. Er du usikker på gulvet du skal legge, så sjekk dette før innlegging, da innlagt gulv er å betrakte som akseptert.

Fargevariasjoner pigmenterte gulv

Gulv som leveres med pigmentert overflatebehandling kan ha mindre variasjoner i farge mellom bordene, på grunn av treets ulik struktur som kan gjøre at fargen opptas ulikt.

Mindre variasjoner mellom ulike produksjonsserier kan også oppstå. Dersom du har gulv fra to produksjoner, åpne en bunt av hver, ved oppstart av leggingen og planlegg leggingen ut fra dette.

Montert gulv er å betrakte som akseptert med hensyn til utseende.